

Om landøkonomiske Forhold i Kanada.

Foredrag i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab den 16. Marts 1910
af Statskonsulent *Peter Aug. Mørkeberg*.

(Sluttet fra S. 659).

Svinene

maa efter hvad jeg nu har fremført være de Husdyr i Ontario, som frembyder mest Interesse for os, da det er dem, som bereder os den værste Konkurrence paa det engelske Marked.

Og Svinene har, som det ligeledes af det foregaaende kan forstaaes, gode Livsbetingelser i Ontario paa Grund af den store Mængde Affald fra Osterier og Mejerier, Vallen og den skummede Mælk.

Som det imidlertid fremgaar af de tidligere forelagte Eksporttabeller, har Svinene som Eksportvare kun spillet en betydelig Rolle i en forholdsvis kort Aarrække. Det var først efter 1893, at man begyndte at eksportere paa Kraft. Først fra dette Tidspunkt havde Landmændene i Ontario Grund til at indrette Flæskeproduktionen efter det engelske Markeds Fordringer, men saa blev det ogsaa en Nødvendighed.

I god Overensstemmelse hermed staar da ogsaa Svineavlens Historie: Før 1893 var det de amerikanske Svineracer, som var udbredte i Ontario, Poland China, Chester White og Duroc Jerseys, en sort, en hvid og en rød Race, som alle udmærkede sig ved kompakt Form og ringe Kødfuldhed i Forhold til det fede Flæskelags Tykkelse, meget trivelige Dyr af den Type, som vi her i daglig Tale kalder Fedesvin i Modsætning til Slagterisvin.

Det var altsaa en Vare, som den Gang passede efter den stedlige Smag, man vilde have fedt Flæsk og store Flommer. Men den passede jo daarligt til det

engelske Markeds Fordringer. Der maatte en Forandring til, og den begyndte straks.

Chefen for det store Svineslagteri, *Will. Davies Co.*, Toronto, var den Gang en yngre, meget energisk Mand. Han saa straks, hvilken Retning Udviklingen burde tage. Ligesom *Magnus Kjær* i Holstebro udstationerede han Orner af den store Yorkshirerace i Oplandet for sit Slagteri. Og han lovede og betalte sine Kunder mere for Afkommet af disse Orner end for andre Svin. Det hjalp. Men Udviklingen gik langsomt. I Ontario som her er Landbefolkningen konservativ. Man var indtaget i den gamle Svinetype, og man saa med Mistro til det nye.

Slagteriet fik imidlertid Hjælpere i forudseende og indflydelsesrige Mænd fra Landbohøjskolen i Guelph, fra Centraldepartementet for Husdyrbrug i Ottawa og fra Foredragsholdere, som berejste Landet. Masser af Møder blev holdt om denne Sag, Masser af Skrifter spredtes ud til Befolkningen. Andre Slagterier, som kom til, fulgte *W. Davies* Eksempel, og sidst, men ikke mindst, dygtige Svineopdrættere i selve Ontario kastede sig over den nye Opgave at skaffe passende Avlscentre til Forbedring af den gammeldags Svinebestand. De fleste anskaffede Yorkshiresvin, andre foretrak Berkshiresvin og atter andre Tamworthsvin. Nu var der atter en hvid, en sort og en rød Race for de almindelige Landmænd at vælge imellem, men Svin af Bacontypen i Stedet for Fedetypen. En af de første, som slog om fra Poland Chinasvin til store Yorkshiresvin var *Mr. Jones* fra Zenda i Oxford County, et af Medlemmerne af den kanadiske Svinekommission, som nylig gæstede Danmark, en meget energisk og indflydelsesrig Mand. Han solgte mange Orner i sit Distrikt. Og hans Eksempel var særlig smittende.

Lidt efter lidt kom paa den Maade Ændringen i Svinenes Type i Gang. Og nu er Svinebestanden i hele Ontario paavirket af det nye Blod, naar undtages de

sydligste Distrikter, Essex og Kent, hvor man dyrker Majs og holder sig til de amerikanske Former.

Der er arbejdet med Dygtighed derovre, og der er arbejdet med Energi, navnlig i de senere Aar. Mange og betydelige Opdrættere har skabt gode Avlscentre for nævnte Racer. — Og ikke at forglemme, Landmændene har skaffet sig og skaffer sig fremdeles samt benytter Orner af ren Race tillagte i disse Centre.

Nogle Landmænd foretrækker Yorkshireracen, andre Berkshire og atter andre Tamworthracen, men i de senere Aar er det dog navnlig Yorkshireracen, som gaar af med Sejren. Paa Svineslagterierne antager man ogsaa, at denne Race er den bedste, da den har den stærkeste Evne til at overføre sine Egenskaber paa Afkommet, selv om Soen er af en uheldig Bacontype. Men Slagterierne er forøvrigt vel tilfredse baade med Berkshire- og Tamworthsvinet. Sidstnævnte anbefales dog kun, naar Søerne har en passende Form, deres Nedarvningsevne er ikke saa dominerende som Yorkshiresvinets.

Jeg har set flere af disse Avlscentre, hvoraf et Par raader over mere end 50 Stamsøer af fortrinlig Type.

Som man kunde vente er Ændringen fra den gamle Svinetype til Bacontypen ikke gennemført overalt endnu. Svinebestanden i Ontario er endnu ikke saa ensartet som den danske Type. De forskellige Lød, som optræder derovre, bidrager ogsaa til at fremhæve Uensartetheden. Forøvrigt er den hvide Farve den fremherskende, og Størstedelen af Svinene har en god Form, navnlig god Bug og gode Skinker.

Denne Ændring i den kanadiske Svinetype har jeg længe været opmærksom paa ved mine Besøg paa det engelske Baconmarked. Formen er blevet bedre og bedre.

Og at de kanadiske Landmænd høster Frugter af deres Anstregelser, ser man bedst af Prisen paa kanadisk

Bacon i Forhold til dansk Bacon paa det engelske Marked.

Konsulent *Faber* har ofte henledet Opmærksomheden paa dette Forhold. Følgende Oplysninger foreligger fra hans Haand angaaende nævnte Prisforhold paa Londons Marked.

Priser i shillings pr. ctw. paa Sideflæsk
(efter The Grocer).

Aar	Dansk	Irsk	Kanadisk
1896—1900	57.1	59.0	50.0
1901—1905	62.2	64.6	57.4
1906—1909	64.63	67.77	61.15
1908	59.81	64.83	56.02
1909	69.21	71.84	66.15

Med andre Ord, medens man i den 5-aarige Periode fra 1896—1900 havde en Prisforskel paa dansk og kanadisk Flæsk af 7.1 shillings pr. ctw. til Fordel for det danske, er der i 3-Aaret fra 1906—09 kun en Forskel af 3.48 og i 1909 endda kun en Forskel af 3.06 sh. pr. ctw. Det kunde tyde paa, at vi har Grund til at tage os sammen paa dette Omraade.

Medens der i 1890 kun var 2 Slagterier i Ontario, som gav sig af med Eksport af Bacon til England, findes der nu 9 af Betydning, nemlig: *W. Davies Co.*, Toronto, *Davies Packing Co.*, Harriston, *Geo. Mathews Co.*, Peterborough, *Geo. Mathews Co.*, Brantford, *F. W. Fearman Co.*, Hamilton, *Whyte Packing Co.*, Stratford, *Ingersoll Packing Co.*, Ingersoll, *Gunns Limited*, Toronto, *Park Blackwell Co.*, Toronto. Hertil maa føjes 3 i Quebec, nemlig: *Geo. Mathews Co.*, Hull, *Davies Limited*, Montreal, *Laing Co.*, Montreal.

Jeg havde Lejlighed til at besøge 4 af de betydeligste, nemlig: *W. Davies Co.*, Toronto, *Geo. Mathews*

Co., Hull, Ingersoll Packing Co., Ingersoll, og Park Blackwell Co., Toronto, hvilke i Virkeligheden, som det kan udledes af ovenstaaende, repræsenterer 8 af ovennævnte 12 Firmaer.

Jeg fik Lejlighed til at tale med de tilstedeværende Chefer for nævnte Huse og at se den levende og døde Svinebestand paa deres Etablissementer samt Behandlingsmaaden af Flæsket. Jeg blev meget venligt og aabent modtaget allevegne. Og jeg modtog mange Oplysninger, af hvilke jeg allerede har indflettet en Del i den foregaaende Fremstilling. Yderligere skal jeg fremhæve, at der, saa vidt jeg kan skønne, ikke er nogen betydelig Forskel i Maaden, hvorpaa det Flæsk, som er bestemt for Eksport til England, behandles der og herhjemme, naar undtages, at man derovre i Almindelighed salter det noget længere, og at man vælter hver Side omhyggeligt omkring i en Boraksseng, d. v. s. i en Kasse, som er fyldt med Boraks. Man er meget omhyggelig for, at hvert Sted paa Flæskets Indside, og navnlig i Lommen ved Boven, bliver forsvarligt indgnedet og dækket med dette Stof. Og Chefen for et af Firmaerne sagde mig, at denne Boraksbehandling kunde vi i Danmark være glade for; thi den foranledigede, at Flæsket fik en særlig og ikke behagelig Smag, Boraksmag, som trængte igennem, uagtet der ikke var Spor af Boraks i Lagen eller Saltet. Han antog imidlertid, at Forholdene under Forsendelsen snart blev saa gode, at denne Boraksbehandling kunde undgaas. Boraksbehandlingen, som gør Flæsket mere holdbart, foranledigede dernæst, at i et overfyldt Marked sørgede man først for at sælge det danske Flæsk, medens det kanadiske fik Lov at vente.

Dernæst er der den Forskel, at vi sender vort Flæsk i Baller, 4 Sider indpakkede i Lærred, medens man i Kanada sender Flæsket i Kasser, i Reglen 12 Sider i hver.

Paa alle de kanadiske Slagterier, som jeg besøgte, var man meget omhyggelig for, at Kødfuldheden blev

præsenteret paa Eksportsiderne, som man iøvrigt afpudsede, saa de fik et meget tiltalende Udseende.

Paa Slagterierne fremhævede man med en vis Stolt-hed Fremgangen i det kanadiske Flæsks Kvalitet; men det tilføjedes, at det kanadiske Flæsk endnu i en Henseende stod noget tilbage for det danske, nemlig i Ensartethed. Og dette havde til Følge, at medens Kunderne til det danske Flæsk (Grossererne) kunde faa nøjagtig den Kvalitet, som de ønskede, maatte de kanadiske Kunder paa Englands Marked tage det ringere med, naar de købte det gode.

De kanadiske Slagterier, som eksporterer Flæsk til England, er alle underkastede Kødkontrol. Denne havde jeg Lejlighed til at følge paa alle nævnte Slagterier, og den foregik allevegne med stor Nøjagtighed. Men Bedømmelsen overfor Tuberkulose er ikke saa streng som Bedømmelsen hos os med Hensyn til det Flæsk, vi eksporterer til England. Kødkontrollen i Kanada er ingen Garanti for, at Flæsket er absolut frit for Tuberkulose, det tilsigtes ikke. Den samme Strengthed, som ved Kødkontrollen anvendes overfor Eksportflæsket, anvendes ogsaa overfor det Flæsk, der fra Eksportslagteriet sælges i Indlandet. Man har heller ikke blaat og sort Stempel. Enten er Varen brugelig til Menneskeføde i England og Kanada, eller den er ikke brugelig.

Der er forøvrigt megen Tuberkulose mellem de kanadiske Svin, navnlig i Halskirtlerne.

Virksomheden paa et kanadisk Svineslagteri er forøvrigt mere alsidig end paa et dansk. Paa det kanadiske bestaar en stor Del af Virksomheden nemlig i Tilberedning af Flæsk til det indenlandske Marked. Hertil skæres Bov og Skinker af, de afbenes og rulles, og Mellemflæsket befries for Ribbenene, flækkes og røges. Hovederne afpilles til Pølser, de eksporteres ikke.

Det indenlandske Marked er paa flere Maader til Fordel for de kanadiske Slagterier, bl. a. af den Grund,

at hvad der ikke passer for det engelske Marked, sælges paa det lokale.

Et af W. Davies Slagterier, det i Harriston, var oprindeligt bygget af Egnens Landmænd som et »*Joint Stock Slagteri*«, men det gik ikke, der var ingen Leve-ringspligt for Medlemmerne. Saa maatte det sælges til det private Firma. Mange kaldte det for et Andels-slagteri, men det var det jo i Virkeligheden ikke efter danske Begreber.

Med Cheferne for Svineslagterierne som med Land-mændene talte jeg selvfølgelig om den paafaldende Ned-gang i Mængden af Eksportflæsk.

Man var alle enige om, at den væsentligste Ned-gang i Eksporten skyldtes det voksende indenland-ske Marked. Men samtidig kunde det jo ikke nægtes, at en anden væsentlig Aarsag var en Tilbagegang i Svinenes Antal.

Flere Landmænd udtalte, at denne Tilbagegang skyldtes den Omstændighed, at Slagterierne gav dem alt for urimelig lave Priser under nedadgaende Kon-junkturer, medens det lige saa bestemt fra Slagteriernes Side hævdedes, at man selv under daarlige Markedsfor-hold havde betalt en rimelig Pris.

Dette Forhold kan jeg ikke dømme imellem. — Efter mit Skøn er der ingen Tvivl om, at Tilbagegangen i Svinenes Antal for en væsentlig Del hidrører fra en længere Periodes daarlige Priser paa Flæsk. Vi kender jo herhjemme fra godt det Tilfælde, at Landmændene bringer deres Søer til Slagterierne i store Mængder.

Paa Svineslagterierne var man ikke sikker paa, at Svinenes Antal atter blev bragt op i en nær Fremtid. Man mente, at Tilbagegangen delvis skyldtes den store Ud-vandring af Unge til Vesten, hvorved det var blevet vanskeligt at passe Svinene hjemme.

Denne Udtalelse hørte jeg ikke fra Landmændene. Derimod udtalte flere af disse deres Ængstelse for atter at forøge Svinebestanden, trods de nuværende høje Svine-

priser, af Frygt for, at Priserne atter skulde blive urimelig lave.

Dog kan der næppe være Tvivl om, at Svinebestanden atter forøges, naar der er gaaet en Tid. Det antages nemlig ikke, at Mælkeproduktionen gaar tilbage. Den var vel ringere i 1907 og 1908 end i tidligere Aar, men disse 2 Aar var fra Naturens Side meget ugunstige for Mælkeproduktionen. Maaske denne Omstændighed ogsaa spiller en Rolle i Svinebestandens Foringelse i Antal. Denne Tilbagegang viste sig nemlig, som ganske naturligt er, de 2 paafølgende Aar: 1908 og 1909.

Offentlige Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Ontario.

De offentlige Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Ontario er Legio. I den som i andre Henseender viser Ontario sig som den fremskredne Kulturstat.

Opdrættere og Stamsæddyrkere og de almindelige Landmænd er organiserede paa forskellig Maade. Landbrugsministeriet er altid vel underrettet, vaagent og rede til aktiv Indgriben, hvor dets Hjælp og Midler kan være Landbruget til Nytte. En Stab af Konsulenter staar til Landbrugsministeriets Raadighed som Budbringere og som udøvende Kraft. Saa har Ontario tilmed den Begunstigelse at have den fortrinlige Landbohøjskole i Guelph som Samlingssted for alt landøkonomisk Liv og som Udgangspunkt for en Række gode Ideer, der er komne Landbruget til stor Nytte baade paa Husdyrbrugets, Plantebrugets, Mejeribugets og Frugtdyrkningens Omraade. Ontario har ogsaa 2 selvstændige Mejeriskoler. Og sidst, men ikke mindst, Ottawa, Kanadas Hovedstad, Sædet for Kanadas Landbrugsministerium med alle dertil knyttede gode Kræfter ligger indenfor Ontarios Grænser. Det vilde føre alt for vidt at omtale alle disse Sager i Enkelthederne her. Jeg maa indskrænke mig til en ganske kort Omtale af enkelte af dem.

Først maa jeg nævne »*Ontario Agricultural College*« eller som den ogsaa kunde kaldes Landbohøjskolen i Guelph. Den er oprettet 1874 og har hidtil været den ledende Landboskole i Kanada. De andre er yngre. Og fra Guelph er de fleste gode Lærekræfter, som nu virker i de andre Landboskoler, udgaaede. En meget stor Del af de Dommere, som virker ved Dyrskuerne og Planteavlstudstillingerne i Kanada, er ogsaa Elever fra Guelph.

Det er en meget betydelig Anstalt, bestaaende af mange store, monumentale Bygninger til Undervisning i Mejeri, Kemi, Bakteriologi, Biologi, almindeligt Landbrug + Husdyrbrug, Havebrug m. m., desuden Biblioteket samt Hovedbygningen, hvor Direktøren, Mr. *Creelman*, har sine Kontorer og hvor en stor Del af Eleverne bor. Alle disse Bygninger ligger spredte i en stor, smuk Park. Desuden hører der til Skolen et Landbrug paa 500 acres med tilhørende Bygninger. En Del af Marken bruges som Forsøgsstation paa Plantekulturens Omraade. Og Kvæg- og Svinestalde, som omfatter en almindelig Brugsbesætning af Hollandske Køer foruden et større Antal typiske Dyr af mange forskellige Racer, danner ogsaa Grundlaget for mange Forsøg.

I Forbindelse med denne Skole er der et saakaldt *Macdonald Institut*, som er en Husholdningsskole for Kvinder og et Uddannelsessted for kvindelige Lærere i Husholdningsvidenskab m. m. Hertil hører 2 store, monumentale Bygninger, en til Undervisningsbrug og en til Hjem for Eleverne. Mr. *Creelman* er Direktør for begge Anstalter. Og disse sorterer under og oprettholdes af Landbrugsministeriet i Ontario.

Paa Landbohøjskolen kan Elever kun optages, naar de er mindst 16 Aar og har tilbragt mindst 1 Aar ved almindeligt Landbrugsarbejde.

Det almindelige Kursus varer 2 Aar (à 7 Maaneder, fra Midten af September til Midten af April). I det første Skoleaar maa Eleverne hveranden Eftermiddag

udføre praktisk Arbejde ved Landbruget for at følge, hvad der foregaar i Mark og Stald. I det andet Skoleaar er der kun teoretisk Undervisning. Foruden de almindelige Landbrugsfag lærer Eleverne tillige at skille og sammensætte Maskiner samt noget Smede-, Snedker-, Tømrer- og Hjulmandsarbejde. En hel stor Bygning tjener som Ramme for denne Afdeling. Professoren, som forestaar denne Afdeling, har tilbragt nogle Uger paa Professor *Mikkelsens* Husflidsskole i Kjøbenhavn, og han paastaar at have haft stort Udbytte deraf.

Ved Undervisningen lægges der meget stor Vægt paa praktisk Udbytte. Saaledes ofres der megen Tid paa Bedømmelsen af Husdyr og Planteprodukter. Alle rede i det første Skoleaar lærer Eleverne at bedømme Kvæg. Dette foregaar i en stor Rundbygning, Pavillon, med terrasseformigt anbragte Bænke langs Ydervæggen. Her tages flere Dyr ind ad Gangen. De anbringes i Midten, sammenlignes og placeres. I Undervisningssalen for Husdyrbrug kan Dyrene ogsaa trækkes ind for Tilhørerne.

Der gøres meget for at uddanne Eleverne til gode Dommere. Som Bevis paa, at dette lykkes, kan anføres, at et Dommerhold paa 5 Elever fra Guelph ved Dommerkonkurrencen for Skolehold ved den internationale Husdyrudstilling i Chicago i 3 Aar i Træk (1905—07) hjembragte 1. Pris. Det 3. Aar medfulgte et Tropæ, der nu opbevares paa Landboskolen i Guelph, hvor det fremvises med Stolthed.

Alle Eleverne faar endvidere Undervisning i Mejeribrug. I et af Undervisningslokalerne i Mejeribygningen findes anbragt alle Redskaber hørende til et almindeligt Osteri.

Foruden det almindelige 2-aarige Kursus, som er afsluttende, er der et Fortsættelseskursus paa 2 Aar. Dette 4-aarige Kursus ender med en Eksamen, som erhverves paa Universitetet i Toronto. Vedkommende Kandidat er da Bachelor of the Science of Agriculture (B. S. A.).

Desuden er der korte Kursus i forskellige Fag. Blandt andet holdes i Januar 14 Dages Kursus for Landmænd. Ved disse Kursus lægges der særlig Vægt paa Bedømmelsen af Husdyr og Planteprodukter. Foruden Skolens egne Dyr tilføres der fra Opdrættere i Ontario andre gode Racedyr, som fremstilles og bedømmes. Disse Kursus er besøgte af 200—500 Landmænd.

I 1908 var Skolen besøgt paa følgende Maade:

Almindelige Kursus	404
Specialister	13
Kursus i Husflid	18
Mejerkursus	42
Korte Kursus i Kvæg- og Sædbedømmelse ..	328
— — - Fjerkræavl	19
— — - Havebrug	78
	Ialt... 902

Hertil kommer saa paa Mc. Donald Institut:

Husholdningsvidenskab	274
Naturstudier og elementær Landbrug	49
	Ialt... 323

Paa begge Anstalter har der altsaa tilsammen i Aaret 1908 været 1225 Elever.

Landbohøjskolen i Guelph har en fortrinlig Lærerstab. Saadanne Mænd som Direktøren Mr. *G. C. Creelman*; *C. A. Zavitz*, Professor i Plantekultur; *G. E. Day*, Professor i Husdyrbrug; *H. H. Dean*, Professor i Mejeribrug og Kemikeren Dr. *R. Harcourt* er meget kendte og anerkendte Kræfter.

Allerede paa den nu omtalte Maade har »Ontario Agricultural College« gjort stor Nytte. Men dens Betydning rækker langt videre. Saaledes besøges Forsøgsafdelingerne aarlig af mange tusinde Landmænd, som derved kommer i personlig Berøring med Forsøgslederne og Lærerstabten. Dette har givet Anledning til Dannelsen af den saakaldte »*Ontario Agricultural and Experimental Union*«, en Forening af Sædforædlere, som

staar i konstant Forbindelse med Skolens Forsøgsafdeling i Plantekultur. I 1908 var der herigennem anlagt Forsøg hos omtrent 8000 forskellige Landmænd. Denne Forening, som har bestaaet i 33 Aar, holder aarlig 3 Dages Møde paa Landbohøjskolen.

Hvad man i Kanada kalder »*Farmers Institutes*«, eller hvad vi herhjemme vilde kalde landøkonomiske Foredragsforeninger, er ogsaa en Bevægelse, som oprindelig er udgaaet fra Landbohøjskolen i Guelph. Den omfatter nu 100 Kredse med 22000 Medlemmer, som hver betaler 25 Cent i aarligt Medlemsbidrag. I 1908 blev der i disse Foreninger holdt 875 Møder med et samlet Besøg af 110,415 Personer. Der blev holdt 3180 Foredrag. Disse landøkonomiske Foredragsforeninger er i Ontario ganske uafhængige af Landboforeningerne. De modtager i Reglen Tilskud fra Kommunen samt et stort aarligt Tilskud fra Ontarios Statskasse. En af Landbrugsministeriets Konsulenter har med denne Sag at gøre. Til ham henvender alle de 100 Foreningers Ledere sig om Foredragsholdere, og han sørger for, at særlig kyndige, efter en planlagt Rejserute, holder Foredrag i de forskellige Foreninger. Desuden optræder lokale Foredragsholdere i disse. Delegerede fra Foredragsforeningerne holder et aarligt Møde, og der udgives en Aarsberetning om Virksomheden, i hvilken de vigtigste Foredrag refereres. Disse Aarsberetninger sendes til hvert Medlem af Foredragsforeningerne, som tillige har Ret til at modtage Beretningerne fra Landbohøjskolen i Guelph og dens Forsøgsstation m. m. Paa den Maade spredes megen nyttig Viden til Gavn for Landbruget.

Endnu maa jeg nævne Landboforeningerne, som ogsaa modtager et stort aarligt Tilskud af Statskassen. Deres Opgaver omfatter alt, hvad der kan tjene til Landbrugets Fremme. De fleste holder saaledes ogsaa aarlige Dyrskuer, forbundne med Planteavls-, Oste-, Smør- og Frugtudstilling samt Fremstilling af Husflid m. m.

— Der er i Ontario 334 Landboforeninger, og i Aaret 1909 blev der holdt 252 Dyrskuer, hvor alle Slags Husdyr kunde præmieres undtagen Handyr, som ikke er af ren Race.

I Ontario holdes der aarlig en meget stor Udstilling i Toronto, den saakaldte »*Canadian national Exhibition*«, hvortil der modtages et stort Tilskud fra den kanadiske Central-Statskasse. Denne Udstilling omfatter Produkter fra Landbrug og Havebrug, Miner, Skovvæsen og Fabriker fra hele Kanada, saaledes ogsaa et stort kanadisk Dyrskue, hvor forøvrigt Husdyr fra De forenede Stater ogsaa kan konkurrere. Det skal være et af de største Dyrskuer i Verden. Det afholdes i Begyndelsen af September og varer i 14 Dage. Desværre fik jeg ikke Lejlighed til at se det. I Aar passerede over 700,000 Personer Indgangens Tælleapparater. At et saadant aarligt Dyrskue virker opdragende paa Ontarios Landbefolkning er en Selvfølge.

Ligesom i Alberta er der selvfølgelig ogsaa i Ontario Selskaber, som repræsenterer Avlsinteresserne indenfor de forskellige Husdyromraader, saaledes Heste-, Kvæg-, Svine- og Faareopdrætterselskaber. Disse Selskaber foranstalter ogsaa Dyrskuer, bl. a. det store aarlige Fedeskue i Guelph, som besøges af Tusinder af Mennesker.

Ved dette som ogsaa ved det store kanadiske Nationalskue og ved alle de lokale Dyrskuer anvendes Etdommersystemet. Og Dommerne vælges som Regel efter Korrespondance med Landbrugsministeriet. Det er Specialister, der anvendes som Dommere i Ontario som i Alberta. En Konsulent i Landbrugsministeriet har med denne Sag at gøre. Han ordner disse Specialisters Rejserute fra Skue til Skue. Og denne Fremgangsmaade er man tilfreds med i Kanada.

Ved Vinterskuet i Guelph foranstaltes der aarlig en Dommerkonkurrence for unge Mænd. I 1907 kon-

kurrerede der over 90 unge Mennesker ved den Lejlighed.

Det er en Maade at opdrage en Dommerstab paa. Og Dyrskuedommerne tillægges som nævnt en stor Værdighed i Kanada.

IV.

Ottawa.

I Ottawa samles alle Traadene. Her er Kanadas Landbrugsministerium, som beredvilligt gav mig alle de Oplysninger, som jeg ønskede. De Sager, som jeg havde særlig Interesse af, sorterede under 2 Departementer, hvis Chefer er Dr. *J. G. Rutherford* og Mr. *J. A. Ruddick*.

Dr. *Rutherford* er Generalveterinær og Statskonsulent i Husdyrbrug for hele Kanada. Selvfølgelig har han en stor Stab under sig, og det skriftlige Arbejde, som henhører under hans Departement, er fordelt paa flere Kontorer. Arbejdsdelingen og den Orden, hvormed der arbejdes, gjorde det imidlertid let at sætte sig ind i Situationen, særlig da Dr. *Rutherford*, som selv er Sjælen i det hele, forelagde den for mig. Jeg finder ikke Anledning til her at gaa i Enkeltheder om disse Forhold, men skal kun omtale, hvad jeg mener der har særlig Interesse ved denne Lejlighed.

Om de veterinære Sager skal jeg kun fremhæve, at Bestræbelserne i de senere Aar særlig er gaaede ud paa at undertrykke Svinepesten og Sniven, to Sygdomme, som har spillet en stor Rolle i Kanada, og at det ved meget energiske Forholdsregler er lykkedes at begrænse dem saa meget, at de nu ikke længere kan kaldes en Plage for Landet. Det er jo let forstaaeligt, at det ved Bekæmpelsen af disse og andre smitsomme Sygdomme

er til stor Fordel, at hele Kanada i veterinær Henseende staar under een Overledelse.

Til Hjælp i Bestræbelserne for at udrydde de smitsomme Sygdomme i Landet er der oprettet et Serumlaboratorium, beliggende tæt udenfor Ottawa. Det bestyres af den dygtige Bakteriolog Dr. *Haggins*, og hører selvfølgelig ogsaa til Generalveterinærens Domæne. Her fremstilles Tuberkulin og Malein, Miltebrandsvaxine, Black-Legvaxine m. fl.

Den næste Sygdom, mod hvilken Dr. Rutherford nu ønsker at rette et Hovedslag, er Tuberkulosen, som i visse Egne af Kanada er ret udbredt. I September Maaned 1909 afholdtes i Chicago et Fællesmøde for Veterinærer i De forenede Stater og i Kanada, som resulterede i Nedsættelsen af en Kommission med den Opgave at fremkomme med Forslag til en praktisk Bekæmpelsesmetode mod Tuberkulose. — Kommissionen støttes nu i sit Arbejde af begge Landes Landbrugsministerier. Og Dr. Rutherford er Kommissionens Præsident. Dennes private Anskuelse er den, at det bliver Professor *Bangs* Metode med enkelte Modifikationer efter amerikanske Forhold, som bliver at anbefale.

Dernæst maa jeg omtale, at der den 3. September 1907 blev indført Kødkontrol i alle kanadiske Slagtehusse, som driver Eksportforretning udover Provinsens eller Landets Grænser. Ogsaa denne Sag sorterer under Generalveterinæren, som selv antager og afskediger Kødkontrollørerne, der paa faa Undtagelser nær alle er eksaminerede Dyr læger. Kødkontrollørernes Løn udredes af Statskassen. For Tiden er der 35 Slagterier under Opsyn; og 100 Kødkontrollører, hvoraf de 88 er Veterinærer, er i Virksomhed. Et Overtilsyn føres af 2 dertil antagne Veterinærinspektører.

Under Husdyrafdelingen (The Live Stock Department) hører alle Sager vedrørende Husdyravlen og Husdyrbruget i Kanada, herunder ogsaa Transportforholdene og Handelsforholdene. Brugsdyrene af Malkerace og

Udnyttelsen af deres Produkter er dog underlagt Mejeri-departementet.

En Del af de herhen hørende Sager har jeg behandlet i det foregaaende. Jeg skal nu blot supplere Oplysningerne herom med enkelte Tilføjelser. Det maa saaledes meddeles, at Centraladministrationen ofte er behjælpelig med at forsyne de forskellige Provinsers Dyrskuer med særlig kyndige Dommere, som ikke alene kan foretage Bedømmelsen, men ogsaa senere i Foredrag forsvare den. Centraladministrationen ordner da disse Dommeres Rejserute og betaler deres Arbejde samt Rejseomkostningerne til og fra vedkommende Provins. Provinsen maa selv afholde Rejseudgifterne indenfor sine egne Grænser.

Paa lignende Maade hjælper Centraladministrationen de provinsielle landøkonomiske Foredragsforeninger (*Farmers Institutes*) til gode Foredragsholdere.

Som tidligere berørt giver Centraladministrationen Tilskud til de provinsielle Opdrætterforeninger for at understøtte Udsprelsen af særlig gode Avlsdyr.

Husdyrbrugsdepartementet har ogsaa understøttet Provinsen Quebec til Afholdelsen af Auktioner over Orner af ren Race. Provinsen og Slagtehusene har deltaget i Omkostningerne ved denne Sag. Derved er 200 gode Orner spredt i Provinsen, dels til Private, dels til Selskaber. Paa lignende Maade er Faareavlen blevet understøttet.

Af særlig Betydning er den Foranstaltning, som Landbrugsdepartementet i Sommeren 1909 har iværksat, at udsende en sagkyndig Kommission til Danmark og andre Lande for at studere Svineavlen og give Beretning derom. Departementet har afholdt alle Udgifterne hertil. En Sum af 10,000 Dollars stod til Kommissionens Raadighed.

En Række Skrifter vedrørende Husdyravlen og Husdyrbruget i Kanada er ogsaa udfærdiget i dette Departement og spredt ud over Landet til Oplysning og

Vejledning. Af disse skal jeg nævne Skrifter om Svineavl og Faareavl, udarbejdede af Dr. Rutherfords udmærkede Medarbejder, Mr. *J. B. Spencer*, der ogsaa var Sekretær for ovennævnte Svinekommission. Jeg maa ogsaa nævne en netop udkommen, udførlig og interessant Beretning om Kvægomsætningen i det vestlige Kanada, forfattet af selve Chefen for Departementet. Som Grundlag for den foreligger mange Rejser til de vestlige Provinser samt til Markederne i De forenede Stater og i England, foretagne af Dr. Rutherford og flere Medlemmer af hans Stab.

En meget vigtig Foranstaltning vedrørende Husdyravlen maa jeg endnu omtale, nemlig Stambogsføringen. Før 1904 var denne provinsiel. Der eksisterede derfor i Kanada flere Stambøger for hver Race, og Optagelsesbestemmelserne var forskellige for samme Race i de forskellige Provinser.

Paa Foranledning af Statskonsulenten i Husdyrbrug sammenkaldte Landbrugsministeren da Repræsentanter for Opdrætterforeningerne, Landboforeningerne og andre Institutioner fra hele Kanada til et Møde, som afholdtes i Ottawa i Dagene fra 7.—12. Marts 1904, ved hvilket det blev bestemt, at der kun skulde eksistere een Opdrætterforening for hver Avlsretning indenfor Husdyrbruget i Kanada, og at denne Opdrætterforening skulde udforme Regler for Stambogsføringen indenfor paa-gældende Race. En virkelig kanadisk Racestambogsføring blev derved etableret, og Selvstyret indenfor Opdrætterne af samme Race blev bevaret. Men samtidig blev det bestemt, at Stambogsføringen for samtlige kanadiske Husdyrracer skulde udføres paa et centralt Sted. Og hertil valgtes Ottawa.

Det kanadiske Stambogskontor staar nu i Forbindelse med Landbrugsministeriets Husdyrbrugsafdeling, det har Lokaler i samme Bygning uden dog at sortere direkte under Landbrugsministeriet. Opdrætterforeningerne har valgt deres egen Repræsentation, den saa-

kaldte »*National Record Board*«, dannet ved et Møde i April 1905. Og denne Repræsentation afholder aarlige Møder og afgør Tvistemaal i Stambogssager.

En meget energisk Mand, Mr. *I. W. Brant*, er sat i Spidsen for Stambogskontoret. Han har et Kontorpersonale paa 12 Mand, der i Forening med ham selv Dag ud og Dag ind skriver Stambøger.

Udgifterne ved hele Stambogssagen afholdes dels af Opdrætterne selv — de maa betale vist pr. Individ, som optages i Stambøgerne —, dels af Opdrætterforeningerne og dels af Landbrugsministeriet. Sidstnævnte betaler Lokale til Stambogsføringen og Stambogsførernes Løn samt afgiver Tjenestefrimærker til alle Stambogsbrevne. Alene denne fri Forsendelse af Stambogssagerne repræsenterer en Værdi af 5000 Dollars aarlig.

Staten yder altsaa et betydeligt Tilskud til Stambogssagen uden at have direkte Indflydelse derpaa. Dog forholder det sig saaledes, at enhver Stamtavle, inden den optages i Stambogen, forelægges Landbrugsministeriets Husdyrbrugsafdeling til Godkendelse. Og kun naar denne Godkendelse erhverves, kan den indgaa som Led i Stambogen. Der føres nu i Kanada Stambog over 12 Hesteracer, 10 Kvægracer, 7 Svineracer og 11 Faareracer.

Som nævnt holder Opdrætterforeningernes Repræsentation »*The National Record Board*« aarlige Møder. Disse betales af Statskassen og koster denne 4 à 5000 Dollars aarlig. — Desuden sammenkaldes med længere Mellemrum større Møder for samtlige Opdrætterforeninger. Udgifterne hertil afholdes ligeledes af Statskassen.

I de kanadiske Stambøger over Kvæg findes hidtil, ligesom i de almindelige evropæiske Stambøger, kun Oplysninger om Ophavets Navne, men ingen Meddelelser om det kvindelige Ophavs Mælkeydelse. Desuagtet har man i Kanada samme Opfattelse som vi, at Ophavets Mælkeydelse har stor Betydning som bestemmende Faktor angaaende Stamdyrs Avlsværdi indenfor Malkeracer. Der-

for har Landbrugsministeriet egenhændig taget den Opgave op, at kontrollere Mælkeydelsen for Køer af ren Malkerace, som opfylder Betingelserne for at blive optagne i Stambøgerne. Denne Kontrol etableres dog kun efter Ejernes bestemte Ønske og kun paa Køer, som er normale med Hensyn til Kælvningsforholdene, samt kun hos Medlemmer af Opdrætterforeninger, som deltager i den almindelige Stambogsføring. Indmeldelse til Kontrol skal ogsaa foregaa gennem vedkommende Forening. De Mænd, hos hvem der kontrolleres, maa forpligte sig til at holde Prøvemalkning hver Dag. Med regelmæssige Mellemløb, men uanmeldt, og mindst 8 Gange om Aaret sender Landbrugsministeriet saa en Mand ud til vedkommende Opdrætter. Denne Mand bliver der i 2 Dage, holder i disse daglig Prøvemalkning og undersøger Mælken med *Babcocks* Apparat samt sender Indberetning om Resultatet til Ministeriet. — Undersøgelsen varer kun eet Aar. — Resultaterne offentliggøres i en særlig Beretning, som kaldes: »*Canadian Record of Performance*«, forsaavidt Mælkeydelse og Smørudbytte naar det Lavmaal, som er fastsat for hver Race. Foreløbig er der udkommet een saadan Beretning med Oplysning om 41 Køer. — Det er en lille Begyndelse til en god Sag.

Ordningen med Hensyn til Stambogsføringen gælder alle Racer med Undtagelse af »Hollandsk Kvæg«, for hvilken Race Stambogsføringen foregaa særskilt. — Ordningen m. H. t. nævnte Oplysninger om Ydelsen gælder dog alle Malkeracer.

Mr. *J. A. Ruddick* har paa Landbrugsministeriets Vegne at varetage det kanadiske Mejeribrugs Interesser i Ind- og Udland. Den kanadiske Omsætning af Frugt sorterer ogsaa under Mr. Ruddicks Departement. Selvfølgelig har han en stor Stab af Medhjælpere, baade i ambulante Virksomhed og stationerede paa de forskellige Afdelingskontorer, som hver især har sin afgrænsede

Gerning at varetage. Det er interessant at gaa disse Kontorer igennem med Mr. Ruddick og derved erfare, hvilken udmærket Orden han har i sine Sager, saa han til Stadighed kan have Overblik over sin omfattende Virksomhed.

Det vilde føre for vidt her at gennemgaa Sagens Detailler. Jeg skal indskrænke mig til at omtale enkelte af de Forhold, som jeg antager har særlig Interesse for os.

For det første kan man i denne Afdeling faa Oplysning om Mejerivæsenets Udbredelse og Fordeling i Kanada. Et samlet Overblik over denne Situation faar man af vedføjede Tabel.

Ostefabriker og Mejerier i Kanada 1907.

Provins	Antal				
	Oste-fabriker	Kombinerede Ostefabriker og Mejerier	Mejerier	Skumme-Stationer	Ialt
Ontario	1,096	86	102	»	1,284
Quebec	1,392	736	627	51	2,806
Prince Edw. Isl.	23	16	8	»	47
Nova Scotia	7	»	10	»	17
New Brunswick.	33	»	35	»	68
Manitoba	36	»	21	»	57
Saskatchewan . .	1	»	6	»	7
Alberta	8	»	45	»	53
Britisk Columbia	»	»	16	»	16
Ialt	2,596	838	870	51	4,355

Det ses heraf, at det er de østlige Provinser, navnlig Quebec og Ontario, som har taget Mejerivæsenet op som Specialitet. Det samme gælder forøvrigt ogsaa den lille Provins Prince Edwards Island. Ligeledes bemærkes det, at Osterierne er i Overvægt i Forhold til Mejerierne.

Udførselsmængden af Ost og Smør har jeg foran gjort Rede for. Maaske vil det være af Interesse at se, til hvilken Værdi Mr. Ruddick kalkulerer den samlede aarlige Produktion af Mælk og Mælkeprodukter i Kanada. For Aaret 1908 fremgaar det af vedføjede Tabel:

Ost og Smør, fabrikeret paa Osterier og Mejerier .	36	Mill.	Doll.
Smør, produceret i Hjemmene	22	—	—
Kondenseret Mælk	1	—	—
Direkte konsumeret Mælk	35	—	—
	<hr/>		
Ialt	94	Mill.	Doll.

Mejerivirksomheden er altsaa af stor Betydning for Kanada. Interessant er det at lægge Mærke til Produktionen af kondenseret Mælk. Det er jo en betydelig Industri.

Af andre Tal, som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa, fremgaar det, at Forbruget i selve Kanada af kondenseret Mælk er stærkt stigende. Forbruget af denne Vare har haft følgende Værdi:

1900:	1905:	1908:
523,696 Doll.	598,465 Doll.	866,700 Doll.

Transporten af Mejeriprodukterne i det udstrakte Rige og derfra til England spiller selvfølgelig en stor Rolle. Navnlig i Sommermaanederne maa der vaages over, at de let fordærlige Varer ikke tager Skade. Denne Sag sorterer ogsaa under Mr. Ruddicks Departement. Den kanadiske Regering betaler da i Sommermaanederne Jærnbaneselskaberne for paa bestemte Dage i Ugen at holde Kølevogne i Gang til Transport af Ost og Smør. Rejseinspektører fra Landbrugsministeriet kontrollerer denne Virksomhed. — I Udskeibningshavnene har Regeringen opført Kølehuse til Brug for Eksportører af Ost og Smør, for at Varerne kan opbevares i passende Temperatur til Afsendelsen. I Skibene, som eksporterer Varerne til England, er Køle-

maskiner, som kontrolleres ved særlig dertil indrettede Apparater. I England og Skotland har Landbrugsministeriet under Mr. Ruddicks Ledelse 5 Inspektører, som skal holde sig kendte med de Forhold dér, som har Interesse for Kanada, og rapportere derom til Mr. Ruddick. Disse Mænd skal være til Stede, naar de kanadiske Landbrugsprodukter kommer i Havn, og kontrollere, hvorledes Kølemaskinerne har virket, og om der er noget at bemærke angaaende Behandlingen af Ladingen og angaaende den Kondition, hvori Varerne ankommer.

Mr. Ruddick selv foretager hyppige Rejser til England. Og kredsvis søger han dér at samle de Storkøbmænd, som forhandler kanadiske Landbrugsprodukter, for at underrette dem om disses Kvalitet og gode Behandling og for at høre deres Bemærkninger.

Under Mr. Ruddicks Departement hører ogsaa Kontrolforeningerne i Kanada. Det er først i de senere Aar, at denne Sag er taget op. Og den er endnu ikke oparbejdet til meget stor Betydning; men den er i rask Udvikling, og den har Landbrugsministeriets udelte Interesse. Stor Kraft sættes ind paa dens Fremme.

Sagen er ordnet saaledes, at Landmændene kredsvis maa slutte sig sammen og indsende Anmodning til Landbrugsministeriet om at faa dannet en Kontrolforening. Landbrugsministeriet har 3 Inspektører, som staar til Raadighed i denne Sag, og en af disse sendes da ud for at organisere Foreningen. Organisationen er saaledes, at hvert Medlem staar i direkte Forbindelse med Ministeriet. De faar Skemaer at udfylde angaaende Prøvemalkningsresultatet, og i udfyldt Stand sendes disse Skemaer hver Maaned til Landbrugsministeriet, hvor hver Mand og hver Ko har sin Konto, paa hvilken Prøvemalkningsresultatet opføres. Landmændene foretager selv Prøvemalkningen og Udtagelsen af Mælken til Fedtundersøgelse. Denne foregaar efter Aftale med Landbrugsministeriets Inspektør paa et af de stedlige

Osterier. Ostemesteren foretager Prøven med Babcocks Apparat, og Resultatet sender han direkte til Ministeriet, hvor det bogføres ved Siden af vedkommende Kos Prøvemalkningsresultat. For hver Prøve faar Ostemesteren af Ministeriet 5 Cent. Ved Aarets Slutning modtager hvert Medlem fra Landbrugsministeriet Meddelelse om hver af hans Køers maanedlige og aarlige Udbytte af Mælk og Smør. Og i Mr. Ruddicks aarlige Beretning om sit Departement gøres der fuld Rede for de kontrollerede Køers Udbytte. — For Tiden er der optaget ca. 10,000 Køer i de kanadiske Kontrolforeninger.

Under Landbrugsministeriet sorterer endnu en betydelig Virksomhed, nemlig

De kanadiske Forsøgsgaarde,

som frembyder meget stor Interesse for os. En nærmere Omtale af disse kan jeg imidlertid ikke komme ind paa her. De fortjener fuld Behandling af en paa dette Omraade særlig kyndig. Paa den anden Side spiller de en indgribende Rolle for hele Udviklingen af Kanadas Landbrug, saa jeg ikke kan undgaa ganske kort at skitsere Virksomheden.

Tæt udenfor Ottawa, i Sporvejsforbindelse med denne By, ligger Hovedforsøgsgaarden »*The Central Experimental Farm*«. Her bor Dr. Wm. Saunders, som er Direktør for samtlige Forsøgsgaarde og har været det lige siden 1886, da den Lov blev vedtaget, i Henhold til hvilken Forsøgsgaardene oprettedes af Staten. Dr. Saunders er den ledende Kraft i hele denne Sag, og en Mand, der, trods sin ret fremrykkede Alder, fremdeles er inde i Sagens Detailler og fuld af Ideer om fremtidigt Forsøgsarbejde.

Hovedforsøgsgaarden ved Ottawa spænder over flere hundrede acres Land. En stor Park, i hvilken alle Kanadas Træsorter er repræsenteret, omgiver Administrationsbygningerne, og i Randen af Parken ligger

Mejeriet, Lader og Stalde, som indeholder en stor Flok Husdyr af mange forskellige Racer. De store Marker er inddelte i Forsøgsparcereller vedrørende Plantedyrkning, Frugtvæsen og Skovbrug. I de nærmeste Aar efter 1886 blev denne Forsøgsstation anlagt samt 4 andre af lignende Indretning i Nova Scotia, Manitoba, Saskatchewan og Britisk Columbia. Senere er der kommet 4 Forsøgsgaarde til samt 3 mindre Forsøgsstationer spredte i det store Land. — Hensigten med disse Gaarde er at vejlede Landmændene i de forskellige Lokalteter med Hensyn til Markbrug, Frugtdyrkning, Forstvæsen og Husdyrbrug. Forsøg er anlagte i alle disse Retninger. Og en væsentlig Opgave er det at udfinde netop den Dyrkningsmaade og netop de Varieteter af Planter og Dyr, som passer for de forskellige Forhold. Mange ny Varieteter af Stamsæd er da ogsaa tiltrukne paa Forsøgsgaardene og derfra kommet Landmændene til Gode.

Paa Centralstationen ved Ottawa findes et stort kemisk Laboratorium, hvor de finere Analyser foretages. Tusinder af Landmænd besøger hvert Aar disse Forsøgsstationer. Masser af Foredrag om Forsøgsvirksomheden gives af Forsøgslederne ved de landøkonomiske Vintermøder. Og Skrifter spredes i tusindvis om Forsøgsresultaterne. I 1908 udsendtes ikke mindre end 282,000 Eksemplarer af forskellige Beretninger herfra.

Hos Ministeren.

Forinden jeg forlod Ottawa, ønskede Kanadas Landbrugsminister at hilse paa mig. Jeg havde da den Ære at være til Audiens hos *Hon. Sydney A. Fisher*. Denne takkede for den Maade, hvorpaa den kanadiske Svinekommission var blevet modtaget i Danmark, og udtalte sig rosende om de Danske i Kanada, særlig om Mr. *Marker*, Chefen for Mejerivæsenet i Alberta.

V.

Slutning.

Endnu kunde jeg ønske at omtale de to unge, fuldt ud moderne, rigt udstyrede og stærkt besøgte Landbohøjskoler: »*The Macdonald College of Mc. Gill University*« ved Montreal og »*Manitoba Agricultural College*« ved Winnipeg og den for Kanada i landøkonomisk Henseende betydningsfulde Virksomhed, der er udøvet af Direktørerne for disse Etablissementer, Dr. *J. W. Robertson* og Mr. *W. J. Black*. Men jeg maa her indskrænke mig til at gentage, at jeg har været paa disse Anstalter, hvor jeg med største Forekommenhed er blevet modtaget af Direktørerne, der selv og gennem de til Anstalterne hørende Professorer har givet mig mange værdifulde Oplysninger.

Det er min Opfattelse, at Landbrugsundervisningen i Kanada som Helhed indtager et fremragende Stade, og at den navnlig udmærker sig ved et intimt Forhold til det praktiske Landbrug og dettes Udøvere.

Det var i det hele en meget interessant Tur, jeg havde i Kanada og De forenede Stater, en Rejse, som aabnede mit Blik for mange Forhold af stor landøkonomisk Betydning. Paa denne Rejse har jeg stiftet Bekendtskab med mange fremragende Landøkonomer. Og disse Bekendtskaber er ikke det mindste Udbytte af min Udflugt. Men til disse Mænd er jeg kommet i stor Taknemlighedsgæld, fordi de har modtaget mig venligt, og fordi de har ladet mig nyde godt af deres Viden. Jeg burde nævne dem alle her, men det vilde føre for vidt. En af dem maa jeg dog endnu have Lov at fremhæve, nemlig Mr. *W. D. Scott*, Chefen for Indvandrerforholdene i Kanada, som har vist mig den Opmærksomhed, at overlade mig de smukke Lysbilleder, som jeg nu skal forevise.

Endelig vil jeg takke Det kgl. danske Landhus-
holdningsselskab for den Lejlighed, der her er givet
mig til at fremsætte nogle Bemærkninger angaaende
Frugten af min Rejse. Selvfølgelig er Beretningen om
de Forhold, jeg har fremdraget, langt fra udtømmende.
Men jeg maa bede erindret, at det er min første Rejse
til det store Land derovre. Kommer jeg dertil igen,
har jeg Erfaringer at bygge paa.

Flere Steder har jeg benyttet de engelske Maal. Saaledes som
Vægtenhed det engelske Pund, betegnet med lb. eller i Flertal lbs.;
som Flademaal 1 acre; som Rummaal 1 bushel og som Længdemaal
1 engelsk Mil.

1 engelsk Pund er lidt mindre end 1 dansk Pund, nemlig 90.718
Kvint. — Det engelske hundred-weight, som betegnes cwt., er 112
engelske Pund. — 1 acre er omtrent $\frac{3}{4}$ dansk Td. Land. — 1 engelsk
Kvadratmil er omtrent 640 acres. — 1 dansk Mil er 4.68 engelske
Mil. — 1 dansk Kvadratmil er 21.91 engelske Kvadratmil. — 1 bushel
er 37.62 danske Potter eller 2.09 danske Skæpper.

Ved Udarbejdelsen af denne Beretning har jeg benyttet følgende
Kildeskrifter: The Canadian Year Book. — Census and Statistics
Monthly. Vol. 2. Nr. 12. Ottawa 1909. — Dominion of Canada;
Canada its History, Productions and natural Resources; prepared
under the Direction of the Minister of Agriculture. Ottawa 1906. —
Report of the Veterinary Director General 1905. — Rep. of the
Veterinary Director General and Live Stock Commissioner 1906—07
og 1907—08. — Bulletins 1—20; Dep. of Agric.; Dairy and Cold
Storage Commissioners Series. Ottawa 1905—07. — Report of The
Dairy and Cold Storage Comm. Ottawa 1906—07, 1908 og 1909. —
Evidence of Mr. J. A. Ruddick. 1907—08 og 1909. Ottawa 1909. —
The Production of Bacon for the British Market. Agric. Dep. Bull.
Nr. 10. Ottawa 1907. — Leading Breeds of Swine. Agric. Dep.
Bull. 11. Ottawa 1907. — The Cattle Trade of Western Canada.
J. G. Rutherford. Ottawa 1909. — First Annual Convention of the

National Association of Canadian Stock Breeders. Ottawa 1904. — Second Annual Convention of the Canadian National Live Stock Association. Ottawa 1905. — Second General Convention of the National Live Stock Association. Ottawa 1908. — The Canadian Record of Performance for pure bred Dairy Cattle. Ottawa 1908. — Experimental Farm Reports. Ottawa 1904—08. — Farming in Canada. Scottish Agric. Comm. 1908. — Ontario. Prepared by Direction of the Minister of Agric. Ontario 1909. — Agricultural Resources of Ontario. C. C. James. — The Agricultural Societies of Ontario 1909. — Live Stock Associations of Ontario 1909. — Ontario Agric. Coll. and Experimental Farm 1908. — Ontario Agric. and Experimental Union 1908. — Rep. of the Farmers Institutes of Ontario 1907. — Rep. of the Womens Institutes of Ontario 1908. — Official Hand Book of Alberta. Edmonton 1907. — Annual Report of the Department of Agriculture of Alberta 1905—06 og 1907. — Budget Speech by Premier Rutherford. Edmonton 1909. — Report of the Comm. of the Pork Industry. Alberta 1909. — Sheep and Swine in Alberta. By J. Mc. Caig and W. F. Stewens. Edmonton 1909.
